

ASOS JOURNAL

The Journal of Academic Social Science

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 6, Sayı: 77, Eylöl 2018, s. 239-254

Yayın Geliř Tarihi / Article Arrival Date

08.08.2018

Yayınlanma Tarihi / The Publication Date

15.09.2018

Dr. Öğr. Üyesi Hatice VATANSEVER BAYRAKTAR

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Eğitim Faköltesi, Sınıf Öğretmenliği Bölümü
hatice.bayraktar@izu.edu.tr

Sinan GİRGIN

Doktora Öğrencisi, Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve
Denetimi Proramı,
sinan.girgin@hotmail.com

TÜRKİYE’DE 2005-2018 YILLARI ARASINDA EĞİTİM BİLİMLERİ ALANINDA ÖRGÜTSEL ADANMIŞLIK KONUSUNDA YAPILAN LİSANSÜSTÜ ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ¹

Öz

Bu araştırmanın amacı, Türkiye’de 2005-2018 yılları içerisinde eğitim bilimleri dalında “Örgütsel Adanmışlık” konusunda yapılan lisansüstü tezlerinin değerlendirilmesidir. Yüksek Öğretim Kurulu’nun tez tarama merkezinde erişime izin verilen örgütsel adanmışlık konusunda yapılan 32 lisansüstü tez tespit edilmiştir. Tespit edilen bu tezlerden 30’u yüksek lisans, 2 tanesi de doktora tezi şeklindedir. Yapılan bu çalışma nitel bir çalışma olup genel tarama modelindedir. Bu çalışma, aynı zamanda belirtilen tarihler içerisinde veri kaynağı olarak değerlendirilen lisansüstü tezlerin doküman analizlerine göre yapılan bir meta-değerlendirme araştırmasıdır. Çalışmadaki tezler; tezlerin çeşidi, uygulanış tarihi, uygulandığı üniversite, enstitü, tez sahibinin cinsiyet durumu, tez danışmanın unvanı, araştırma teknikleri, örneklem çeşidi, veri kaynakları, veri elde etme materyalleri ve veri analiz tekniklerine uygun şekilde gerçekleştirilmiştir.

¹ Bu çalışmanın bir kısmı 22-23 Aralık 2017’de İstanbul’da düzenlenen 1.Uluslararası Sosyal Beşeri ve Eğitim Bilimleri Kongresi’nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Araştırma neticesinde ulaşılan bulgular, frekans ve yüzde tablolarıyla ifade edilerek değerlendirilmiş ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: örgütsel adanmışlık, lisansüstü tezler, tez inceleme, eğitim bilimleri, lisansüstü çalışmalar

**INVESTIGATION OF THE POSTGRADUATE STUDIES ON
ORGANIZATIONAL COMMITMENT IN THE FIELD OF EDUCATION
SCIENCES IN TURKEY BETWEEN THE YEARS 2005-2018**

Abstract

The aim of this study to evaluate the master's and doctoral theses studied on "Organizational Commitment" in the field of education sciences in Turkey between the years 2005-2018. Thirty-two postgraduate studies on organizational commitment allowed in the thesis screening center of Higher Education Council were reached. 30 of these theses are masters and 2 theses are doctoral theses. This research is a qualitative research and is in the general screening model. In addition, this research is a meta-evaluation study based on document analysis of selected postgraduate theses as data sources in the relevant years. The theses in the research are examined the type of thesis, the year of the thesis, the university, institute, thesis author's gender, the title of the thesis advisor, research methods, sample type, data sources, data collection tools and data analysis methods. Findings obtained as a result of the examination were interpreted by frequency and percentage tables and suggested.

Keywords: organizational commitment, postgraduate thesis, dissertation review, education sciences, postgraduate studies

1. Giriş

Bilgi çağı olan yirmi birinci yüzyılda yönetim anlayışı değişim göstermektedir. Buna paralel olarak yönetim teknikleri de bilgi çağının hızına ayak uydurmak amacıyla hızla değişmektedir. Böyle bir değişim yaşanırken örgütlerde bu değişimlere ayak uydurmak zorunda kalmaktadır. İşte bu noktada eğitim örgütleri de dahil olmak üzere, bütün örgütlerde bilgisine ve yeteneklerine güvenen, sorumluluk üstlenebilen, sorun çözüme başarılı uzman kişilere ihtiyaç duyulmaktadır. Bundan daha da önemli olan konu, bu uzman kişiler bulunduğunda, onları kaybetmemek adına örgütle iş görenler arasında “adanmışlık” olarak adlandırılan duygusal bağı oluşturabilmedir. Adanmışlık bireyi harekete geçiren güç olarak ifade edilebilir. Örgütsel adanmışlığın ise örgütsel başarının arkasındaki itici güç olduğu söylenebilir. Örgütsel adanmışlık, genel anlamda çalışanın, örgütüne karşı duyduğu bağlılığın büyüklüğünü ifade etmektedir. Örgütsel adanmışlık konusu; iş görenin örgütün değerlerini ve amaçlarını benimsemesini, örgütüne faydalı olmak için mücadele etmesini ve örgütün bireyi olmaktan gurur duymasını içerir. Konunun temelinde, bireyin örgütüne hissettiği aitlik duygusu ve kendini örgütle bütünleşmesi yer almaktadır. Bu amaçla örgütle bütünleşen bir çalışanın, örgütün çıkarlarını kendi çıkarlarından önde tutarak, daha fazla çalışması gerekecektir. Örgütsel adanmışlık kavramının tanımı üzerinde sosyoloji, psikoloji ve örgütsel davranış gibi farklı alanlardan gelen araştırmacılar konuyu kendi yeterlilik alanları temelinde ele almışlar ve temelde iki görüş ortaya çıkmıştır. Birinci görüşe göre adanmışlık, davranışsal bir durum şeklinde ifade edilir ve kişinin herhangi bir örgütle özdeşleşmesinin gücü olarak tanımlanır. Davranışsal olarak adanmışlık, örgütün içinde olma ile çalışanın

emeklilik ve maaş gibi maddi kazanımlarındaki değişiklik durumudur. İkinci görüşe göre ise, insanın geçmişteki kazanımları ve yatırımları ile belli bir eyleme sabitlenmesi ve eylem sona erdiğinde bu yatırımları yitireceğinden, ayrılmanın zararları sebebiyle örgütte kalma isteği olarak ele alınan tutumsal bir durumdur. Tutumsal olarak adanmışlık, kişilerin kendini örgüt ile ifade etmesidir. Araştırmacılar, her iki adanmışlık arasında dairesel bir ilişkinin olduğunu ileri sürmüşlerdir. Buna göre, adanmışlık tutumu, adanmışlık davranışına götürürken; bu davranışlar da dönüşte adanmışlık tutumlarını kuvvetlendirmektedir. Eğitimcilerin adanmışlığı özelinden bakılacak olursa öğrenci davranışı, yönetim desteği, velinin talepleri ve ulusal eğitim politikaları gibi faktörlere bağlı olarak azalabilir veya artabilir. Bazı ülkelerdeki reform hareketleri eğitimcilerin çalışma koşullarında kötüleşmeye sebep olmuştur. Bu da eğitimcilerin moralsiz olmalarına, mesleği bırakmalarına, devamsızlığa ve öğrencilere sundukları eğitim kalitesinin düşmesine sebep olmuştur. Adanmışlık eğitimcilerin okul ortamındaki yaşantılarına gösterdiği duygusal tepkidir. Eğitimcilerin profesyonel davranışlarıyla ilgili tutum ve öğrenilen davranışın bir parçası olarak görülebilir (Eliot & Crosswell, 2002). Bağlılığın organizasyona sağladığı faydalar verimli çalışma süresinde artış, düşük iş gören devir hızı, eğitim maliyetlerinde azalma, yüksek iş memnuniyeti, organizasyonun kurallarına uyum ve yüksek kalite hedefi gibi hedeflere ulaşmada başarıdır (Azeem, 2010; Akt. Elitok ve Elitok,2016).

Adanmışlık; bir örgütün bireyden beklediği formal ve normatif beklentilerinin de ötesinde, bireyin bu amaç ve değerlere yönelik davranışlarıdır (Celep, 2000:15).

Örgütsel adanmışlık, genel anlamda iş görenin, örgütüne karşı hissettiği bağın gücünü ifade etmektedir (Doğan ve Kılıç, 2007: 42). Diğer bir tanımda işgörenin iş yerine psikolojik olarak bağlanması olarak ifade edilmiştir (Becker, Billings, Eveleth & Gilbert, 1996; Akt. Aytekin, 2016). Örgütsel bağlılık; örgütün amaçlarının ve değerlerinin örgüt üyeleri tarafından benimsenmesi, çalışanın örgütün önemli bir üyesi olmak için çaba göstermesi, örgütü bir aile olarak değerlendirmesi ve bireyin kendisini de bu ailenin bir ferdi gibi görmesidir (Akbolat ve ark., 2013; Elitok ve Elitok, 2016).

Allen ve Mayer (1991) örgütsel adanmışlığın psikolojik yönüne dikkat çekerek üç boyutlu bir model 9 geliştirmişlerdir. Söz konusu araştırmacılar örgütsel bağlılığı; duygusal, devamlılık ve normatif adanmışlık olmak üzere incelemiştir. Duygusal adanmışlık, çalışanların duygusal olarak organizasyona bağlanma arzusu olarak tanımlanmakta, çalışanlar kendi istek ve arzuları ile örgütte kalmaktadırlar. Devamlılık adanmışlığı, çalışanların örgütten ayrılmaları durumunda katlanacakları maliyetleri, olumsuzlukları ya da örgütte kalmanın getirilerini dikkate alarak kalma kararını vermesidir. Normatif adanmışlık olarak tanımlanan son boyut ise, çalışanların hissettikleri güven duygusu ve yükümlülük ile organizasyonda kalmaları ve zorunlu bir adanmışlık geliştirmeleridir (Akt. Erdil ve Keskin, 2003). Normatif bağlılık, zorunluluk algısından kaynaklanan bağlılık duygusunu organizasyona yöneltir (Jaros, 2007, s.7; Akt. Elitok ve Elitok 2016).

Nitelikli ve tecrübeli işgücünün örgütte devamlılığının sağlanmasının artan önemi ve işinden tatmin olan çalışanın verimliliğinin yüksek olacağına ilişkin beklentiler, örgütlerde çalışanların adanmışlığına verilen önemi arttırmaktadır (Aslan, 2008; Çöl ve Ardiç, 2008; Çetin ve Gürkan, 2006).

Bu araştırmada Türkiye’de eğitim bilimleri alanında örgütsel adanmışlık konusunda 2005-2018 yılları içerisinde yapılan lisansüstü tezler tespit edilerek tezlerin alana katkısı değerlendirilmiştir. Birçok konu dalı ile alakalı yapılan lisansüstü tezlerin araştırılması ya da değerlendirilmesi-

le ilgili olarak literatürde çok fazla çalışma olmasına rağmen örgütsel adanmışlık dalında bu alanda yapılmış bir çalışmanın tespit edilememiş olması bu çalışmanın önemini ortaya koymaktadır. Ayrıca araştırma, eğitim bilimleri alanında örgütsel adanmışlık konusu ile ilgili yapılan tezlerle bu alanda yapılacak çalışmalara da önemli bilgiler sunmaktadır.

1.1.Araştırmanın Amaç ve Alt Amaçları

Araştırmanın amacı, Türkiye’de 2005-2018 yılları içerisinde eğitim bilimleri alanlarında örgütsel adanmışlık konusunda yapılan lisansüstü tezlerinin değerlendirilmesidir. Bu hedef doğrultusunda araştırma sürecinin neticeye ulaşmasında aşağıdaki alt hedefler belirlenmiştir. Bunlar:

1. Örgütsel adanmışlık ile ilgili yapılan tezler türü ve yapılış yılına göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
2. Örgütsel adanmışlık ile ilgili yapılan tezlerin yapıldığı üniversite ve enstitüye göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
3. Örgütsel adanmışlık eğitim ile ilgili yapılmış olan tezlerin hazırlayanının cinsiyeti ve tez danışmanın unvanına göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
4. Örgütsel adanmışlık ile ilgili yapılan tezlerin araştırma türü ve modeline göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
5. Örgütsel adanmışlık ile ilgili yapılmış olan tezlerin araştırma evreni ve örneklem türüne göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
6. Örgütsel adanmışlık ile ilgili yapılmış olan tezlerin veri kaynakları, veri toplama araçları ve veri analizi yöntemlerine göre nasıl bir dağılım göstermektedir?

2. Yöntem

Yöntem kısmında Türkiye’de 2005-2018 yılları içerisinde örgütsel adanmışlık dalında eğitim bilimleri alanında yapılan lisansüstü tezlerini değerlendirmek için oluşturulan araştırma modeli, çalışma evreni, verilerin toplanması ve analizine ilişkin bilgiler sırayla verilmektedir.

2.1. Araştırma Modeli

Araştırma “nitel bir çalışma olup genel tarama modelinde” hazırlanmıştır. Bu çalışmada nitel araştırma tekniklerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Çalışmada incelemeye alınan dokümanlar, çalışmanın hedef doğrultusunda seçilmiş 2005-2018 yılları içerisinde eğitim bilimleri dalında örgütsel adanmışlık alanında yapılmış olan lisansüstü tezlerdir.

2.2. Çalışma Evreni

Araştırmanın evrenini, Türkiye’de 2005-2018 yılları içerisinde örgütsel adanmışlık alanında eğitim bilimleri dalında yapılmış olan, Yüksek Öğretim Kurulu’nun Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanında bulunan ve bu alana ilişkin “örgütsel adanmışlık” anahtar sözcükleriyle eğitim-öğretim alanında tarama yapılarak bulunan 41 lisansüstü tezdən, ulaşımı sınırlı olmayan 32 lisansüstü tez oluşturmaktadır.

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın veri kaynağını örgütsel adanmışlık alanında eğitim bilimleri dalında ilgili yıllar içerisinde yapılmış olan lisansüstü tezleri oluşturmaktadır. Nitel bir araştırma olan bu çalışmada nitel araştırma tekniklerinde kullanılan doküman incelemesi yöntemi veri toplama yöntemi olarak kullanılmıştır. “Nitel çalışmalarda doküman incelemesi, yalnız başına bir veri toplama tek-

niği olacağı gibi diğer veri toplama teknikleri ile beraber de kullanıldığında araştırılması amaçlanan olgu veya olgular hakkında bilgi bulunduran yazılı dokümanların analizini kapsar’’ (Yıldırım & Şimşek, 2013). Bu sebeple çalışma için seçilmiş olan lisansüstü tezlerden ele geçen veriler doküman analizi tekniğiyle çalışmanın hedefi ve alt amaçlarına uygun olarak incelenmiştir.

3. Bulgular

Bu bölümde Türkiye’de 2005-2018 yılları içerisinde örgütsel adanmışlık konusunda eğitim bilimleri dalında yapılan lisansüstü tezlerinin değerlendirilmesi amacıyla oluşturulan alt amaçlara yönelik bulgular sırayla verilmiştir. Aşağıda araştırma içerisine alınan tezler tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1. Araştırma Kapsamına Alınan Tezler

T1	Afacan	2011
T2	Akgün	2005
T3	Altunel	2015
T4	Alper Apak	2009
T5	Arslan	2013
T6	Artun	2008
T7	Arslanhan	2014
T8	Atar	2009
T9	Aydemir	2009
T10	Aytekin	2016
T11	Bozdemir	2012
T12	Çelik	2011
T13	Doğan	2015
T14	Doğruöz	2009
T15	Döş	2014
T16	Düzener	2006
T17	Ekinci	2012
T18	Eroğlu	2007
T19	Ertürk	2014
T20	Ertürk	2011
T21	Gıcı	2011
T22	Karagöz	2008
T23	Kutlay	2012

T24	Keskin	2005
T25	Korkmaz	2014
T26	Kuyumcu	2014
T27	Narman	2012
T28	Taşcı	2012
T29	Tan	2012
T30	Uzun	2011
T31	Ulusoy	2014
T32	Zöğ	2007

3.1. Birinci Alt Amaç İçin Bulgular

Tablo 2’de araştırma alanında incelenen tezlerin türü ve bu tezlerin yapılış yılı ile ilgili bilgiler verilmiştir.

Tablo 2. Tezlerin Türü ve Yapılış Yılları

	f	%	
Türü	Yüksek Lisans	30	93,8
	Doktora	2	6,3
	Toplam	32	100,0
Yapılış Yılları	2005	2	6,3
	2006	1	3,1
	2007	2	6,3
	2008	2	6,3
	2009	4	12,5
	2010	-	-
	2011	4	12,5
	2012	6	18,8
	2013	2	6,3
	2014	6	18,8
	2015	2	6,3
	2016	1	3,1
	2017	-	-

2018	-	-
Toplam	32	100,0

Tablo 2 incelendiğinde araştırma içerisinde incelenen 32 tezdten 30’u yüksek lisans, 2’si de doktora tezidir. Eğitim bilimleri alanında örgütsel adanmışlık konusunda 2010, 2017 ve 2018 yıllarında lisansüstü tezi yapılmadığı, diğer yıllarda ise yapıldığı görülmektedir. 6 teze en fazla tez 2012 ve 2014 yıllarında yapılırken tezlerinin ez yapıldığı yıl 1 tez ile 2006 ile 2016 yılı olmuştur.

3.2. İkinci Alt Amaç İçin Bulgular

Tablo 3’te araştırma içerisinde incelenen tezlerin yapıldığı üniversite ile ilgili bilgiler verilmiştir.

Tablo 3. Tezlerin Yapıldığı Üniversite ve Enstitü

	f	%
Bahçeşehir Üniversitesi	1	3,1
Fırat Üniversitesi	1	3,1
Gazi Üniversitesi	1	3,1
Gaziantep Üniversitesi	1	3,1
Gaziosmanpaşa Üniversitesi	1	3,1
İnönü Üniversitesi	1	3,1
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	2	6,3
Kastamonu Üniversitesi	1	3,1
Kocaeli Üniversitesi	1	3,1
Maltepe Üniversitesi	1	3,1
Marmara Üniversitesi	3	9,4
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	1	3,1
Necmettin Erbakan Üniversitesi	1	3,1
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	2	6,3
Süleyman Demirel Üniversitesi	1	3,1
Uşak Üniversitesi	1	3,1
Yeditepe Üniversitesi	8	25,0
Yıldız Teknik Üniversitesi	4	12,5
	32	100,0

		Toplam	
Enstitü	Eğitim Bilimler	11	34,4
	Sosyal Bilimler	21	65,6
	Toplam	32	100,0

Tablo 3’e göre eğitim bilimleri alanında örgütsel adanmışlık konusunda 2005-2018 yılları içerisinde 18 üniversitede lisansüstü tez yapılmıştır. Bu üniversiteler içerisinde 3’ü vakıf üniversitesi, 15’i ise devlet üniversitesidir. Bu alanında vakıf üniversitelerinde toplam 10 tez yapılmış, devlet üniversitelerinde bu alanda 22 tez yapılmıştır. Tablo 2’deki üniversitelerden Yeditepe Üniversitesi 8 tez ile birinci, Yıldız Teknik Üniversitesi 4 tez ile ikinci ve Marmara Üniversitesi 3 lisansüstü tez ile üçüncü sırayı alarak en çok tezin yapıldığı ilk üç üniversite olmuşlardır. Eğitim bilimleri dalında örgütsel adanmışlık konusunda 2005 ile 2017 yılları içerisinde 2 farklı enstitüde lisansüstü tez yapılmıştır. Tablo 3’te bulunan 19 üniversiteye bağlı şekilde hizmet veren bu enstitülerden Sosyal Bilimler Enstitüleri 21 tez ile en fazla tezin yapıldığı enstitü olmuştur. Eğitim Bilimleri Enstitüleri 11 tez ile bu çalışmalara katkıda bulunmuşlardır.

3.3. Üçüncü Alt Amaç İçin Bulgular

Tablo 4’te araştırma içerisinde incelenen tezlerin sahibinin cinsiyeti ve tez danışmanın unvanı ile ilgili bilgiler verilmiştir.

Tablo 4. Tez Yazarının Cinsiyeti ve Tez Danışmanın Unvanı

		f	%
Tez Yazarının Cinsiyeti	Erkek	17	53,1
	Kadın	15	46,9
	Toplam	32	100,0
Tez Danışmanın Unvanı	Doktor	1	3,1
	Yardımcı Doçent	16	50,0
	Doktor	5	15,6
	Doçent	10	31,3
	Profesör	32	100,0

Tablo 4’e göre 2005 ile 2018 yılları içerisinde yapılmış olan tezlerin 17’sini (%53) erkek araştırmacılar yapmıştır. Kadınlardan araştırma yapanların sayısı 15 olmuş ve bu oran %46,9’da kalmıştır. Tez danışmanı unvanına baktığımızda yardımcı doçent unvanı olan tez danışmanları-

nın sayısı 16 ile birinci, profesör unvan olan tez danışmanlarının sayısı 10, doçent unvanı olan danışmanlarının sayısı 5 ve doktor unvanı olan tez danışmanlarının ise sayısı 1’dir.

3.4. Dördüncü Alt Amaç İçin Bulgular

Tablo 5’te incelenen tezlerin araştırma türü ve modeli ile ilgili bilgiler verilmiştir.

Tablo 5. Tezlerin Araştırma Türü ve Modeli

		f	%
Araştırma Türü	Nicel	32	100,0
	Nitel	-	-
	Karma	-	-
Araştırma Modeli	Tarama Modeli	32	100,0
	Betimsel Model	-	-
	Deneysel Model	-	-
	Karşılaştırmalı Model	-	-

Tablo 5’deki verilere göre araştırmacılar, araştırmalarında nicel verilerin araştırma türünü tercih etmişlerdir. Bu çalışmalar içinde nitel araştırmalar ile karma araştırmalar bulunmamaktadır. Bu araştırma türleri tarama modelinde tasarlanmıştır. Betimsel, deneysel ve karşılaştırmalı modelde araştırma yapılmamıştır.

3.5. Beşinci Alt Amaç İçin Bulgular

Tablo 6’da eğitim bilimleri alanında örgütsel adanmışlık konusu ile ilgili yapılan tezlerde kullanılan araştırma evrenlerine ve örneklem türleriyle ilgili bilgiler verilmektedir.

Tablo 6. Tezlerin Araştırma Evreni Örneklem Türleri

		f	%
Araştırma Evreni	İlkokullar	7	21,9
	Ortaokullar	4	12,5
	İlkokul ve Ortaokullar	8	25,0
	Liseler	8	25,0
	İlkokul,Ortaokul ve Liseler	3	9,4
	Üniversiteler	2	6,3
	Toplam	32	100,0
Amaçlı Örneklem	2	6,3	

Örneklem Türleri		
	f	%
RastgeleTesadüfi	21	65,6
Örneklem Tamamı	3	9,4
Tabakalı Örneklem	2	6,3
Kümeleme Örneklem	4	12,5
Toplam	32	100,0

Tablo 6 incelendiğinde eğitim bilimleri alanında örgütsel adanmışlık konusunda yapılan tezlerde ‘‘ilkokullar ve Ortaokullar’’ ile ‘‘Liseler’’ (f=8, %25,0) bu araştırmaların yapıldığı en önemli evreni oluştururken en az ise ‘‘Üniversiteler’’ (f=2, %6,3) oluşturmaktadır. Tablo 9’a göre Rastgele-tesadüfi örneklem seçme (f=21, %65,6) çalışmalarda yoğun olarak kullanılmıştır. İkinci sırada tercih edilen kümeleme ile örneklem seçme (f=4, %12,5) tekniğidir. Bazı çalışmalarda ise (f=3, %9,4) örneklem almadan evrenin tamamına ulaşılacak istendiği görülmüştür. Amaçlı örneklem seçme (f=2, %6,3) ve tabakalı örneklem seçme (f=2, %6,3) tezlerde kullanılan diğer örneklem seçme çeşitleridir.

3.6. Altıncı Alt Amaç İçin Bulgular

Tablo 7’de tezlerde kullanılan veri kaynakları, veri toplama gereçleri ve veri analiz yöntemleriyle ilgili bilgiler verilmektedir.

Tablo 7. Tezlerde Kullanılan Veri Kaynakları, Veri Toplama Araçları ve Veri Analiz Yöntemleri

		f	%
Veri Kaynakları	Öğretmenler	26	81,3
	Okul Yöneticileri	1	3,1
	Okul Yöneticileri ve Öğretmenler	3	9,4
	Öğretim Elemanları	2	6,3
	Toplam	32	100,0
Veri Toplama Araçları	Ölçekler		
	Anketler	32	100,0
	Kişisel Bilgi Formları		
	Görüşme Formları	-	-
Veri Analiz Yöntemleri	İstatiksel Yöntem	32	100,0
	Döküman Yöntemi	-	-
	İçerik Analizi	-	-

Betimsel Yöntem

Tablo 7’de görüldüğü üzere araştırma içerisinde incelenen tezlerde farklı veri kaynakları kullanılmıştır. Tablo 7’ye göre eğitim bilimleri dalında örgütsel adanmışlık konusunda eğitimciler (f=26) tezlerin en önemli veri kaynağını oluşturmuşlardır. Okul idarecileri ve eğitimciler (f=3) ikinci önemli veri kaynağını teşkil ederken öğretim elemanları ise (f=2) tezlerde başvurulan üçüncü önemli veri kaynağını temsil etmektedirler. Tezlerde okul idarecilerinin ise sadece bir araştırmada veri kaynağı olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Araştırmacılar tezin hedefleri doğrultusunda veri toplamak için en fazla ölçeklerden, anketlerden, kişisel bilgi formlarından (f=32) yararlanmışlardır. Yapılandırılmış-yapılandırılmamış görüşme formlarının çalışmalarda fazla kullanılmadığı görülmüştür. Tablo 7’ye göre çalışmaları yapanlar tezlerinde veri analiz yöntemi olarak istatistiksel yöntemleri kullanmışlardır. Bunlar içerisinde frekans, yüzde, Shapiro-Wilk Normal Dağılım testi, Cronbach Alpha Güvenilirlik testi, İlişkisiz t-testi, Tukey testi, Levene F testi, Kruskal Wallis testi, One Way ANOVA testi, Mann Whitney U testi gibi istatistiksel yöntemleri kullanmışlardır. Doküman yöntemi, içerik analizi ve betimsel analiz araştırmacılar tarafından çalışmalarda fazla kullanılmamıştır.

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırma içerisinde 32 tezin incelemesi yapılmıştır. Bu tezlerin 30’u yüksek lisans, 2’si ise doktora tezidir. Eğitim bilimleri dalında örgütsel adanmışlık konusunda 2010, 2017 ve 2018 yılları içerisinde lisansüstü tezi yapılmadığı, başka yıllarda ise yapıldığı görülmüştür. 6 teze en fazla tez 2012 ve 2014 yılları arasında yapılırken en az tezin yapıldığı yıl 1 tez ile 2006 ile 2016 yılı olmuştur. Lisansüstü tezlerin seviyelerine göre dağılımına bu konuda yapılmış birçok çalışmada da rastlanmaktadır (Bolat, 2016; Can-Yaşar & Aral, 2011; Erdoğan & Çağltay 2009; Karkın, 2011; Kabaca & Erdoğan, 2007; Şimşek vd. 2008; Oruç & Ulusoy, 2008; Yazar & Eren, 2013). Doktora eğitime giriş şartlarının zorluğu, doktora eğitiminin ekonomik yönden, vakit yönünden ve psikolojik olarak yüksek lisans sürecine göre daha zahmetlidir. Doktora tezlerinin yüksek lisans tezlerinden az sayıda yapılmasında bu etkenler etkili olmuş olabilir.

Eğitim bilimleri dalında örgütsel adanmışlık konusunda 2005-2018 yılları içerisinde 18 değişik üniversitede lisansüstü tez yapılmıştır. Bu üniversiteler içinde 3’ü vakıf üniversitesi, 15’i devlet üniversitesidir. Bu konudan vakıf üniversitelerinde toplam 10 tez yapılmış, devlet üniversitelerinde bu konuyla alakalı olarak 22 tez yapılmıştır. Tablo 2’deki üniversitelerden Yeditepe Üniversitesi 8 tez ile birinci, Yıldız Teknik Üniversitesi 4 tez ile ikinci ve Marmara Üniversitesi 3 lisansüstü tez ile üçüncü olarak en fazla tezin yapıldığı ilk üç üniversite olmuşlardır. Eğitim bilimleri dalında örgütsel adanmışlık konusu ile alakalı 2005 ile 2018 yılları içerisinde 2 değişik enstitüde lisansüstü tez yapılmıştır. Tablo 2’de yer alan 19 üniversiteye bağlı olarak hizmet veren bu enstitülerden Sosyal Bilimler Enstitüleri 21 tez ile en fazla tezin yapıldığı enstitü olmuştur. Eğitim Bilimleri Enstitüleri 11 tez ile alana katkıda bulunmuşlardır.

2005 ile 2018 yılları içerisinde yapılan tezlerin 17’si erkek araştırmacılar tarafından yapılmıştır. Kadın araştırmacıların sayısı ise 15’tir. Tez danışmanı unvanı incelendiğinde yardımcı doçent unvanı olan tez danışmanlarının sayısı 16 ile birinci, profesör unvanı olan tez danışmanlarının sayısı 10, doçent unvanı olan danışmanlarının sayısı 5 ve doktor unvanı olan tez danışmanları ise sayısı 1’dir. Ataseven & Oğuz (2015) bu farklılığın oluşmasının sebebini, üniversitelerin

içerisinde bulunan öğretim elemanı potansiyeli ve öğretim elemanlarının unvanlara göre dağılımlarının üniversiteden üniversiteye farklılık göstermesine bağlamaktadır.

Araştırmacılar, çalışmalarında nicel verilerin araştırma türünü tercih etmişlerdir. Bu çalışmalar içinde nitel araştırmalar ile karma araştırmalar bulunmamaktadır. Bu araştırma türleri tarama modelinde tasarlanmıştır. Betimsel, deneysel ve karşılaştırmalı modelde araştırma yapılmamıştır. Araştırmacıların tezlerinde nicel araştırma türünü daha fazla kullandıkları tespit edilmiştir. Bu çalışmada tespit edilen nicel araştırmaların tezlerde daha fazla tercih edilmesi, Ahi & Kıldan (2013), Bolat (2016), Coşkun, Dündar & Parlak (2014) ile Koç’un (2016) tez inceleme ile ilgili yapmış olduğu çalışmalarında elde ettiği sonuçlarla benzerlik göstermektedir.

Eğitim bilimleri alanında örgütsel adanmışlık konusunda yapılan tezlerde “İlkokullar ve Ortaokullar” ile “Liseler” bu araştırmaların yapıldığı en önemli evreni oluştururken en az ise “Üniversiteler” oluşturmaktadır. Rastgele-tesadüfi örneklem seçme çalışmalarda yoğun olarak kullanılmıştır. İkinci sırada daha çok kullanılan kümeleme ile örneklem seçme yöntemidir. Bazı çalışmalarda ise örneklem almadan evrenin tamamına ulaşılmak istendiği görülmüştür. Amaçlı örneklem seçme ve tabakalı örneklem seçme tezlerde kullanılan diğer örneklem seçme türleridir.

Araştırma içerisinde incelenen tezlerde çok farklı veri kaynakları kullanılmıştır. Eğitim bilimleri alanında örgütsel adanmışlık konusunda öğretmenler tezlerin en önemli veri kaynağını oluşturmaktadır. Okul yöneticileri ve öğretmenler önemli ikincil veri kaynağını oluşturmaktadır. Tezlerde okul yöneticilerinin yalnızca bir çalışmada kullanıldığı görülmektedir. Araştırmacılar tezin hedefleri doğrultusunda veri toplayabilmek için en fazla ölçeklere, anketlere, kişisel bilgi formlarına başvurmuşlardır. Yapılandırılmış-yapılandırılmamış görüşme formlarının araştırmalarda tercih edilmediği görülmektedir. Araştırmacılar tezlerinde veri analiz yöntemi olarak istatistiksel teknikleri kullanmışlardır. Bunlar için de frekans, yüzde, aritmetik ortalama, Shapiro-Wilk Normal Dağılım testi, Cronbach Alpha Güvenilirlik testi, bağımsız t-testi, Tukey testi, Levene F testi, Kruskal Wallis testi, One Way ANOVA testi, Mann Whitney U testi gibi istatistiksel teknikleri kullanmışlardır. Doküman yöntemi, içerik analizi ve betimsel yöntem araştırmacılar tarafından çalışmalarda tercih edilmemiştir. Bu durumu Karadağ (2009) “Türkiye’de araştırmacılar yeni ve orijinal konulara ve temalara yöneleceklerine önceden yapılmış olan çalışmaların evren veya örneklemlerini değiştirerek onları tekrarlanmaktadır” şeklinde ifade etmektedir.

Araştırmaya ilişkin öneriler aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Lisansüstü çalışmalar yapılmadan önce tez inceleme ile ilgili yapılmış çalışmalar incelendikten sonra konu alanına yönelik çalışmalar yapılabilir. Bu şekilde yapıldığı zaman lisansüstü tezlerin içerik bakımından tekrarlanması önlenebilir.
- Eğitim bilimleri kapsamında örgütsel adanmışlık konusunda yapılan lisansüstü tezlerin nicel yöntemlerle yapıldığı ve bu şekilde genellenebilecek sonuçlara ulaşıldığı dikkate alındığında, çalışmalarda daha ayrıntılı bilgi edinmek için nicel ve nitel yöntemlerin beraber kullanıldığı karma yöntemin tercih edileceği araştırmaların yapılması teşvik edilebilir.
- Eğitim bilimleri kapsamında örgütsel adanmışlık konusunda doktora programında yapılan çalışma çok azdır. Bu sebepten eğitim bilimleri kapsamında örgütsel adanmışlık konusunda doktora çalışması yapılması teşvik edilebilir.

KAYNAKLAR

- Ahi, B. & Kıldan, A., O. (2013). Türkiye’de okul öncesi eğitimi alanında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi (2002-2011). *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(27), 23 – 46.
- Aslan, Ş. (2008). Örgütsel vatandaşlık davranışı ile örgütsel bağlılık ve mesleğe bağlılık arasındaki ilişkilerin araştırılması, *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 15 (2), ss. 163-178.
- Ataseven, N. & Oğuz, A. (2015). Türkiye’de öğrenme stilleri konusunda yapılan tezlerin incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4 (3), 192-205.
- Aytekin, M. (2016). *Lider üye etkileşiminin örgütsel adanmışlık üzerine etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Bolat, Y. (2016). Türkiye’de 2005-2015 yılları arasında mesleki ve teknik eğitim alanında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, Yıl: 3, Sayı: 8, 151-167.
- Can Yaşar, M., & Aral, N. (2011). Türkiye’de okul öncesinde drama alanında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(22), 70-90.
- Celep, C.(2000). *Eğitimde Örgütsel Adanma ve Öğretmenler*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çoşkun, İ., Dündar, Ş. & Parlak, C. (2014). Türkiye’de özel eğitim alanında yapılmış lisansüstü tezlerin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (2008-2013). *Ege Eğitim Dergisi* 2(15): 375-396.
- Doğan, S., & Kılıç, S., (2007). Örgütsel bağlılığın sağlanmasında personel güçlendirmenin yeri ve önemi, *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 29, ss. 37-61.
- Elitok, Y. ve Elitok, U. (2016). Örgütsel bağlılık ve örgütsel sessizlik arasındaki ilişkinin incelenmesi: kocaeli ilinde bankacılık sektöründe bir araştırma, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi (ASOS JOURNAL)*, Yıl: 4, Sayı: 28, 453-463
- Elliot, B. & Crosswell, L. (2002). Teacher commitment and engagement: the dimensions of ideology and practice associated with teacher commitment and engagement within an Australian perspective. <https://www.aare.edu.au/data/publications/2002/cro02522.pdf>
- Erdil O. ve Keskin H., (2003). Güçlendirmeye iş tatmini, iş stresi ve örgütsel bağlılık arasındaki ilişkiler: Bir alan çalışması, *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme İktisadi Enstitü Dergisi*, Yıl:32, Sayı:1, İstanbul.
- Erdoğan, F. U. & Çağiltay, K. (2009). Türkiye’de eğitim teknolojileri alanında yapılan master ve doktora tezlerinde genel eğilimler. Akademik Bilişim. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri Harran Üniversitesi.
- Kabaca, T. & Erdoğan, Y. (2007). Fen bilimleri, bilgisayar ve matematik eğitimi alanlarındaki tez çalışmalarının istatistiksel açıdan incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(2), 54-63.

- Karadağ, E. (2009). Eğitim bilimleri alanında yapılmış doktora tezlerinin tematik açıdan incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(3), 75-87.
- Karkın, A. M. (2011). Müzik bilimleri alanında lisansüstü tezlerin incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 1(2), 143-149.
- Koç, E. S. (2016). Türkiye’de ilköğretim programlarının değerlendirilmesine yönelik yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16 (1), 198-216.
- Oruç, Ş. & Ulusoy, K. (2008). Sosyal bilgiler öğretimi alanında yapılan tez çalışmaları. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 121-132.
- Özer, B., Yazar, B. & Eren, A. (2013). 1992-2012 yılları arasında güzel sanatlar eğitimi alanında Türkiye’de yapılan lisansüstü tez çalışmalarının incelenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 9 (4): 497-510.
- Şimşek, A., Özdamar, N., Becit, G., Kılıçer, K., Akbulut, Y., & Yıldırım, Y. (2008). Türkiye’deki eğitim teknolojisi araştırmalarında güncel eğilimler. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (19), 439-458.
- Yıldırım A. & Şimşek H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (9.Baskı). Ankara: Seçkin Yayınevi.

Çalışmada Kullanılan Tezlerin Bibliyografyası

- Afacan, Ö. (2011). *Ortaöğretim öğretmenlerinin örgütsel adanmışlık düzeyleri ile müdürlerin liderlik davranışlarının algılama düzeyleri arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Akgün, Ş. (2005). *Vakıf üniversiteleri hazırlık okulu yöneticilerinin liderlik stilleri ile okutmanların örgütsel adanmışlıkları arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Altunel, A.T.(2015). *Örgütsel güven düzeyi ile örgütsel adanmışlık düzeyi arasındaki ilişki: Bir araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Malatya
- Alper Apak, E. G. (2009). *Yıldırma eylemleri ve örgütsel adanmışlık ilişkisi: İlköğretim okulu öğretmenleri üzerine bir araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.
- Arslan, F. (2013). *Formatör ve koordinatör beden eğitimi öğretmenlerinin okul müdürlerinden algıladıkları dönüşümsel liderlik stilleri ile adanmışlık düzeylerinin ilişkisi*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Artun, B. (2008). *Anadolu lisesi öğretmenlerinin örgütsel adanmışlık düzeylerinin örgütsel değişmeye ilişkin tutumlarına etkisi (Sakarya ili örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Arslanhan, Ü. N. (2014). *Ortaokul öğretmenlerinin yıldırma eylemlerine maruz kalma durumları ile örgütsel adanmışlıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kahramanmaraş.

- Atar, G. (2009). *İlköğretim öğretmenlerinin örgütsel adanmışlıkları ile müdürlerin liderlik davranışlarını algılamaları arasındaki ilişki (İstanbul ili Anadolu Yakası örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Aydemir Ö. (2009). *Meslek lisesi müdürlerinin yöneticilik davranışlarının öğretmenlerin örgütsel bağlılıklarına etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Aytekin, M. (2016). *Lider üye etkileşiminin örgütsel adanmışlık üzerine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Isparta.
- Bozdemir Y. (2012). *Okul yöneticilerinin örgütsel adanmışlık düzeyleri ve problem çözme becerileri arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi, Kastamonu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kastamonu.
- Çelik, S. (2011). *Ortaöğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin örgütsel adanmışlıkları ile öğretmenlere yönelik yıldırma davranışları arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Doğan, Ü. (2015). *Özel eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin örgütsel adanmışlık düzeyleri ile müdürlerinin hizmetkâr liderlik davranışları arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Samsun.
- Doğruöz S. S. (2009). *Kadrolu ve sözleşmeli öğretmenlerin örgütsel adanmışlık düzeylerinin karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Samsun.
- Döş, F. C. (2014). *Okul müdürlerinin liderlik stillerinin öğretmenlerin örgütsel adanmışlıkları üzerindeki etkisinin incelenmesi (Kilis ili örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kahramanmaraş.
- Düzener, S. (2006). *İstanbul ili özel ilk ve ortaöğretim okullarında uygulanmakta olan toplam kalite yönetimi uygulamasının yönetici ve öğretmenlerin örgütsel adanmışlık düzeyine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Ekinci, Ö. (2012). *Ortaöğretim okulu öğretmenlerinin yıldırma davranışları ile örgütsel adanmışlıkları arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Konya.
- Eroğlu, S. (2007). *Toplam kalite yönetimi uygulanan ortaöğretim kurumlarında öğretmenlerin örgütsel adanmışlık ve motivasyon düzeyleri*. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Ertürk, E. (2011). *İlköğretim ve ortaöğretim okullarındaki örgütsel adalet algısı ile öğretmenlerin örgütsel adanmışlıkları arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Burdur.
- Ertürk, M. (2014). *İlköğretim okul müdürlerinin öğretmenler tarafından algılanan liderlik davranışları ile öğretmenlerin örgütsel adanmışlık düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi (Gaziantep ili örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Gaziantep.

- Gıcı, A. (2011). *İstanbul'daki vakıf üniversiteleri hazırlık okullarında çalışan İngilizce okutanlarının örgütsel adanmışlık düzeyi*. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Karagöz, A. (2008). *İlk ve ortaöğretim okulu yöneticilerinin öğretmenler tarafından algılanan etik liderlik rolleri ile öğretmenlerin örgütsel adanmışlıkları arasındaki ilişki (Bursa ili örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Kutlay, Y. (2012). *Araştırma görevlilerinin örgütsel adanmışlık ve öz-yeterliliklerinin örgütsel sessizlikleri üzerine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Isparta.
- Keskin, C. (2005). *İlköğretim okullarında toplam kalite yönetimi uygulanmasının öğretmenlerin örgütsel adanmışlık düzeyine etkisi (İstanbul örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.
- Korkmaz, H. (2014). *Ortaöğretim devlet okullarında görev yapan öğretmenlerin yabancılaşma düzeyleri ile örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.
- Kuyumcu, N. (2014). *Kamuda görev yapan öğretmenlerin örgütsel sosyalleşme düzeyleri ile örgütsel adanmışlıkları arasındaki ilişkide içsel güdülenmenin aracı rolü*. Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kocaeli.
- Narman, A. (2012). *Öğretmenlerin örgütsel güvenleri ile örgütsel adanmışlıkları arasındaki ilişki (Ümraniye ilçesi örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Taşcı, Ö. (2012). *İlköğretim öğretmenlerinin, okul yöneticilerinin, karar verme sürecindeki etkilerine ilişkin algıları ile örgütsel adanmışlıkları arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Tan, Ç. (2012). *İlköğretim okul yöneticilerinin takım liderlik davranışlarının öğretmenlerin iş doyumunu, örgütsel adanmışlık ve örgütsel vatandaşlık düzeylerine etkisi*. Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Elazığ.
- Uzun, O. (2011). *Liderlik stilleri ile örgütsel güven ve örgütsel adanmışlık arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi, Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Uşak.
- Ulusoy, T. (2014). *Okullarda sergilenen dağıtımçı liderlik davranışları ile öğretmenlerin iş doyumunu ve örgütsel adanmışlıkları arasındaki ilişkiler*. Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Tokat.
- Zöğ, H. (2007). *İstanbul ili Kağıthane ilçesinde görev yapan ilköğretim okulu öğretmenlerinin örgütsel adanmışlıkları ile işdoyumları arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.